

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

Door [J.M.C.M. Smarius](#) - 6 februari 2021

Geplaatst in [Coronavirus](#)

Het gaat niet zoals het zou moeten. Flink vaccineren lukt niet. De tweede wordt misschien uitgesteld.

Israël is koploper in de race. Inmiddels hebben ruim 3 miljoen van de 8,8 miljoen inwoners de eerste prik gehad. Ruim 1 miljoen mensen hebben zelfs al de tweede prik gehad. Orthodox-religieuze Joden hebben vooral bezwaren tegen vaccineren op de sabbat. Wij hebben rellen. Hugo de Jonge heeft op 31 januari goed nieuws. Aantallen vaccinaties worden voortaan geschat. Lijkt het in ieder geval meer.

16 januari 2021: [Onderwijs snapt lange sluiting, maar wil verlichting situatie](#)

De PO-Raad, de sectororganisatie voor het primair onderwijs, maakt zich zorgen over de effecten die de langdurige schoolsluiting heeft op de kinderen, maar staat toch achter het besluit van het kabinet om de basisscholen en de kinderopvang tot in ieder geval maandag 8 februari dicht te houden. Er zijn wel meer maatregelen nodig om de situatie te verlichten, vindt de organisatie. De raad denkt aan "coronaverlofdagen" voor ouders. Veiligheid van leerlingen, leraren en ander onderwijspersoneel blijft de allerhoogste prioriteit. Het besluit om de scholen niet eerder te heropenen komt echter hard aan voor het onderwijs, ouders én kinderen. De PO-Raad vraagt werkgevers solidariteit te tonen. Te veel werkgevers verplichten personeel fysiek op het werk te verschijnen.

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

18 januari 2021: [OMT bezorgd over Britse variant: 'Neem nu maatregelen'](#)

Het Outbreak Management Team (OMT) is 'zeer bezorgd' over de verspreiding van het coronavirus. Bij 10% van alle besmettingen is nu sprake van de Britse variant van het virus. Volgende maand zou meer dan de helft van de besmettingen met de Britse variant kunnen zijn. Daarnaast waart het 'oude' coronavirus ook nog gewoon rond. De situatie in Nederland is momenteel 'kwetsbaar', zegt het OMT. Het is van belang om nu maatregelen te nemen, om de Britse en de Zuid-Afrikaanse variant onder controle te houden 'totdat we een gunstig seizoeneffect kunnen verwachten op de verspreiding'.

18 januari 2021: [Steeds meer ziekenhuispatiënten dupe van uitstellen ingrepen](#)

Steeds meer patiënten in ziekenhuizen worden benadeeld doordat ingrepen uitgesteld worden als gevolg van de aanhoudende toestroom van coronapatiënten, waarschuwt de Nederlandse Internisten Vereniging (NIV). Nog steeds worden wekelijks meer dan 1.000 nieuwe patiënten opgenomen.

18 januari 2021: [Zorgpersoneel: extra beschermend mondmasker moet standaard worden](#)

Extra beschermende FFP2-maskers moeten standaard worden voor alle zorgmedewerkers, en wel ongeacht de setting en de handelingen die uitgevoerd worden. Daarvoor pleiten 4 grote zorgbonden.

De bonden wijzen op het steeds vaker voorkomen van de Britse variant van het coronavirus. Daarom is volgens de organisaties die de medewerkers vertegenwoordigen snel actie nodig. "Ik denk aan deze specifieke maskers voor zorgverleners in alle sectoren waar men te maken heeft met Covid-patiënten", zegt voorzitter van CNV Zorg & Welzijn Anneke Westerlaken. "Dat zijn zorgwerkers in ziekenhuizen, maar vooral ook in verpleeghuizen, instellingen voor gehandicapten en huisartsen die mensen thuis bezoeken." De zogeheten FFP2-maskers worden momenteel alleen aangeraden voor 'hoog-risicohandelingen' bij coronapatiënten of mensen bij wie het virus wordt vermoed. In veel andere gevallen is zorgpersoneel nog aangewezen op chirurgische maskers. Die beschermen vooral anderen tegen eventuele virusdeeltjes die de drager uitademt. FFP2-maskers doen meer: ze filteren de lucht die degene die ze draagt inademt. Zo beschermen ze de drager ook tegen besmetting door anderen. FFP staat voor Filtering Facepiece Particle. Beschikbaarheid is geen probleem.

18 januari 2021: [Britse variant lijkt niet onder controle, verwachting zorgelijk](#)

Van alle coronabesmettingen die nu worden vastgesteld, is waarschijnlijk ongeveer 10% de Britse variant. Dat is twee keer zo veel als kortgeleden. De situatie is kwetsbaar en de voorspellingen voor de

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

lange termijn zijn “ronduit zorgelijk”, waarschuwt het Outbreak Management Team. Volgens het OMT zijn er momenteel in feite twee epidemieën aan de gang: de uitbraak van de oude variant daalt langzaam, maar de Britse variant neemt toe en “lijkt niet onder controle”. In de loop van februari kan het bij de helft van alle besmettingen om de Britse mutatie gaan. In maart kunnen besmettingen en ziekenhuisopnames in aantal toenemen. In april kan dat leiden tot grote druk op de zorg. Volgens het OMT is de Britse variant meer dan 100 keer vastgesteld in Nederland. Het RIVM gaat uit van 200 gevallen. Het is belangrijk om het aantal besmettingen de komende tijd zo laag mogelijk te houden.

18 januari 2021: [Als berichten over ontsnappingsmutatie E484K kloppen ziet het er somber uit](#)

Niet de Engelse variant moet ons het meest vrees aanjagen, maar variant E484K, uit Zuid-Afrika en/of Brazilië. Ravi Gupta, hoogleraar microbiologie aan de Universiteit van Cambridge, zegt dat het deze mutant - en niet de veel besproken Britse variant - “de meest verontrustende van allemaal” is.

Binnen de Zuid-Afrikaanse COVID-stam vonden wetenschappers een “ontsnappingsmutatie”, met de naam E484K. Men vreest dat deze ontsnappingsmutatie precies zal doen wat de naam aangeeft: Covid laten ontsnappen aan vaccinatiesstoffen. Het verhaal begint met een Braziliaanse man die Covid had gehad en die het weer kreeg. Dit keer met de E484K-mutant. Volgens eerste onderzoeken ontwijkt die mutant de antistoffen die het lichaam na een besmetting, of na een vaccinatie, heeft opgebouwd. Gupta zegt dat de mutatie “het begin zou kunnen zijn van problemen voor vaccins”.

Er is een eerste wetenschappelijke studie gepubliceerd, maar die is nog niet peer-reviewed. Maar die studie is alarmerend over de mogelijke gevolgen. Die zouden er uit kunnen bestaan dat je Covid meer dan eens kunt krijgen en dat de huidige vaccins hun beschermende uitwerking helemaal of gedeeltelijk verliezen.

18 januari 2021: [IJsland ontleedt genen ieder coronavirus](#)

De IJslandse overheid is misschien wel het meest drastisch als het gaat om de strijd tegen het Coronavirus. Ieder positief geval in de eilandrepubliek gaat door een speciale machine die de genetische opbouw van het virus bepaalt. Zo willen de IJslanders zien hoe de ziekte zich ontwikkelt.

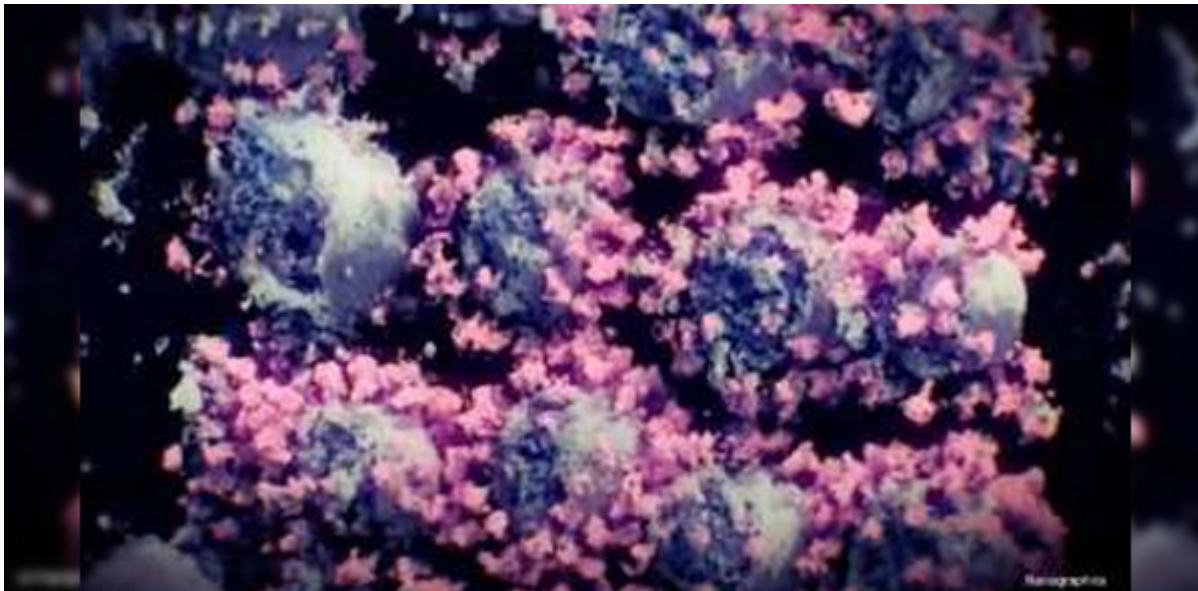
Wereldgezondheidsorganisatie WHO heeft landen al een tijd geleden opgeroepen om genetische tests te doen op aangetroffen virussen. Nederland doet dat (zeer) steekproefgewijs. Maar IJsland - 400.000 inwoners, 6.000 positieve gevallen - pakt het al sinds het begin van de pandemie serieuzer aan. De IJslanders hebben 463 verschillende varianten van het virus aangetroffen. Deze benadering laat zien waar het virus vandaan komt. De makers van de vaccins volgen de onderzoeken met grote interesse, om te zien of hun middelen tegen alle varianten werken.

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

18 januari 2021: [137 gedetineerden Ter Apel besmet met het coronavirus](#)

Een derde van de gedetineerden in de gevangenis in Ter Apel is besmet met corona. 137 van de 407 gedetineerden zijn besmet. De meesten van hen hebben milde tot geen klachten. Wie positief is getest blijft op advies van de GGD in ieder geval nog zeven dagen in quarantaine.

19 januari 2021: [Sensationeel: eerste foto's van het coronavirus](#)

Copyright Fact

Het is een sensatie: de eerste foto's van het virus dat ons het leven zo moeilijk maakt momenteel. De Oostenrijkse firma Nanographics is er voor het eerst in geslaagd om een echt coronavirus in beeld te vangen. Geen computerbeeld of door mensen gemaakt plaatje, maar echt het virus. De beelden zijn gemaakt met een techniek die cryo-EM-tomografie heet. Het woord cryo geeft aan dat het virus hier diepgevroren is, om het doodstil te krijgen. De term EM betekent dat er een elektronenmicroscopie aan te pas kwam om het piepkleine beeld sterk te vergroten. Tomografie is een vorm van scannen om de 3D vorm te kunnen zien. Het resultaat mag er zijn. Een sponzig bolletje met uitstulpingen. Daarmee hecht het virus zich aan menselijke cellen, waarna je ziek wordt. Ze zien er van dichtbij uit als een bosje bloemen, maar het zijn deze spikes die het virus zo gevaarlijk maken. De vaccinaties die nu worden gegeven richten zich dan ook op dit onderdeel.

Mensen die de komende periode worden ingeënt met het vaccin van Pfizer/BioNTech, zullen wat langer moeten wachten op de tweede prik die noodzakelijk is voor bescherming tegen het virus.

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

Op die manier kunnen meer mensen worden gevaccineerd. Op dit moment wordt de tweede dosis gegeven na drie weken. Deze tweede prik verschuift naar de zesde week, maakt Hugo de Jonge bekend in een Kamerbrief. Het gaat om alle nieuwe afspraken die nu gemaakt worden met mensen die een vaccin mogen ontvangen. De gedachte is dat hierdoor, in deze vroege fase, nog meer mensen gevaccineerd kunnen worden. De eerste prik geeft namelijk al wel enige bescherming.

De minister schrijft in de Kamerbrief: "Zo kunnen meer mensen eerder worden beschermd tegen het coronavirus. Dit is ook belangrijk met het oog op de opmars van de Britse variant." Er is alleen sprake van uitstel van de tweede vaccinatie bij het BioNTech/Pfizer-vaccin, meldt de minister. Het is nog niet bekend of een dergelijke verlenging van het interval tussen de eerste en tweede vaccinatie ook bij andere vaccins mogelijk is. Er wordt al langer gesproken over het uitstellen van de tweede dosis.

De Nederlandse medicijnautoriteit CBG had eerder afgeraden om de tweede dosis ná zes weken te geven omdat de effectiviteit van de vaccins daarmee niet zeker is. "De effectiviteit van de vaccins is onderzocht en beoordeeld in grote klinische studies met tienduizenden deelnemers. Daarbij is voor het vaccin van Pfizer/BioNTech aangetoond dat het werkt als de twee prikken gegeven worden met een tussenperiode van drie tot maximaal zes weken." Dat de tweede dosis van Pfizer/BioNTech nu verschuift naar de zesde week, is dus nog binnen de marge. Voor het Moderna-vaccin is die periode overigens iets korter. Langere tussenperiodes zijn voor beide vaccins niet onderzocht. "Het ligt voor de hand om te onderzoeken of een langere tussenperiode mogelijk is. Om zonder wetenschappelijk bewijs nu al de periode tussen de twee prikken te verlengen, is voorbarig." Sommige ziekenhuizen bleken zeven volledige doses uit één bereide flacon van Pfizer te kunnen halen, terwijl de norm is dat er maximaal zes doses uit één flacon mogen. De Nederlandse Vereniging van Ziekenhuisapothekers (NVZA) heeft hierover overleg gehad. Afgesproken is dat ziekenhuizen die voldoen aan de criteria van de NVZA onder omstandigheden van de norm van maximaal zes doses kunnen afwijken.

20 januari 2021: [OMT: volgende coronagolf waarschijnlijk niet te voorkomen](#)

Nederland krijgt waarschijnlijk te maken met een nieuwe golf van coronabesmettingen. Daarvoor waarschuwt het Outbreak Management Team (OMT). "Naar verwachting kan niet voorkomen worden dat er een volgende golf van Covid-19-gevallen komt, veroorzaakt door verspreiding van mutanten van het virus met verhoogde besmettelijkheid", stelt het OMT. Het OMT heeft het onder meer over de Britse variant, die in het Verenigd Koninkrijk opdook. Ondanks strenge maatregelen verspreidde de mutatie van het coronavirus zich daar zo snel, dat ziekenhuizen overbelast raakten en ambulances buiten moesten wachten met mensen die niet konden worden opgenomen. Het aantal positieve tests in Nederland daalt de laatste tijd, maar het zogeheten reproductiegetal blijft net onder de 1 hangen. Daarom pleitte het OMT voor een avondklok. Die regel kan het reproductiegetal, dus het tempo van verspreiding, met 8 tot 13 procent laten dalen. Dat is volgens het OMT een substantieel effect.

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

20 januari 2021: [Zuid-Afrikaans RIVM: 'mutant resistent'](#)

De NIVD, Zuid-Afrikaanse zuster van het RIVM heeft nieuwe informatie over E484K, de in Zuid-Afrika opgedoken mutant. Die informatie is heel verontrustend. "Mensen die hersteld zijn van een SARS-CoV-2-infectie, worden meestal beschermd tegen een tweede keer besmet raken (herinfectie). Dit komt doordat ze neutraliserende antilichamen ontwikkelen die minstens 5-6 maanden, misschien langer, in hun bloed blijven. Deze antilichamen binden aan specifieke delen van het spike-eiwit die zijn gemuteerd in de nieuwe variant (K417N en E484K). We weten nu dat deze mutaties ervoor hebben gezorgd dat het virus resistent is geworden tegen neutralisatie van antilichamen." De E484K variant zou mogelijk ook ongevoelig zijn voor de bescherming van vaccin.

21 januari 2021: [Apothekersorganisatie: Wederom groot aantal geneesmiddeltekorten](#)

Het aantal geneesmiddeltekorten in ons land is nog altijd groot, laat apothekersorganisatie KNMP donderdag weten. In 2020 werden in totaal 1.480 tekorten geteld, tegenover 1.492 in het jaar ervoor.

Geneesmiddeltekorten ontstaan door problemen met de productie, distributie en kwaliteit. Er zijn ook economische oorzaken. "Zodra de productie na een tekort weer op gang komt, staat Nederland vaak achteraan in de rij. Ons land is door lage prijzen voor fabrikanten en het beperkte inwoneraantal geen aantrekkelijk afzetgebied." Nederland kampt al langere tijd met medicijntekorten. In het najaar van 2019 zou een extra medicijnvoorraad aangelegd worden om de tekorten een halt toe te roepen. Maar het ministerie is nog niet begonnen met de aanleg. De reden daarvoor zou het gevolg zijn van onduidelijke afspraken over de kosten van de voorraad.

21 januari 2021: [Oxfordvaccin wordt aangepast op mutaties](#)

Wetenschappers van de universiteit van Oxford doen aanpassingen aan het coronavaccin dat ze samen met de AstraZeneca-groep hebben ontwikkeld. Zo kunnen ze het ook inzetten tegen de nieuwe, zeer besmettelijke mutaties van het coronavirus die in Groot-Brittannië, Zuid-Afrika, Brazilië en andere landen zijn ontdekt. Eind december was Groot-Brittannië het eerste land ter wereld dat groen licht gaf voor het Oxford-vaccin dat AstraZeneca. Voor de EU is het ChAdOx1 nCoV-19-vaccin bedoeld als steunpilaar om het grote publiek in te enten. Er zijn 400 miljoen doses besteld. Het Oxford-vaccin langer kan worden bewaard dan de vaccins van Pfizer en Moderna en bij normale koelkasttemperaturen van 2 tot 8 graden Celsius. Dat maakt het geschikt voor grootschalige uitrol.

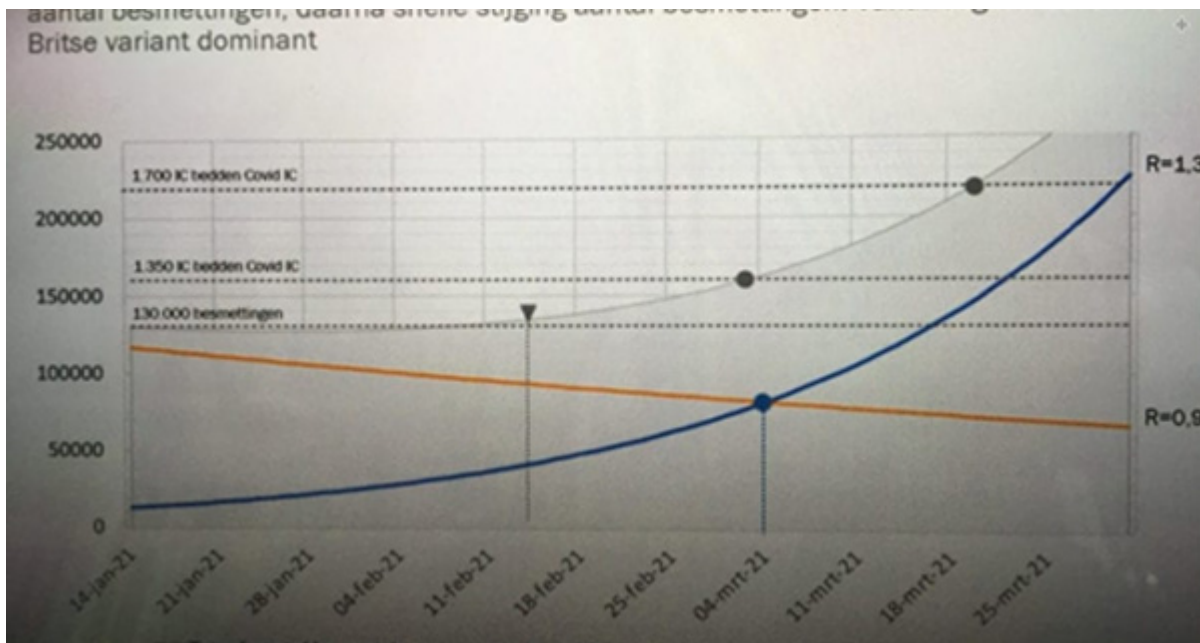
Maar na de ontdekking van de Britse en Zuid-Afrikaanse varianten was er de angst dat het vaccin minder goed daartegen zou werken. Vandaar dat Oxford de receptuur ietsje aanpast, om zeker te weten dat het tegen alle nu bekende mutaties werkt. Daarvoor is eerst een nieuw onderzoek nodig.

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

21 januari 2021: [GGD's willen komende weken opschalen naar 175.000 coronatests per dag](#)

De komende weken wil koepelorganisatie GGD GHOR de testcapaciteit in het land verder opschalen. Op dit moment nemen de GGD's zo'n 120.000 coronatests per dag af, maar dit moeten er uiteindelijk 175.000 worden, vertelt GGD GHOR-voorzitter André Rouvoet.

21 januari 2021: [Met deze twee grafieken zijn we een avondklok in gemanipuleerd](#)

Dit zijn de opmerkingen bij deze eerste grafiek:

- De schaal aan de linkerkant (50.000 -250.000) betreft het aantal personen dat tegelijk besmettelijk is, niet het aantal personen dat per dag besmet wordt. Dat is niet door Kuipers expliciet benoemd, maar de grafiek lijkt wel aan te geven dat dit het aantal per dag is.

- De Britse variant is 30% besmettelijker, zoals vanuit Oxford in Nieuwsuur is gemeld. De huidige reproductiefactor (op basis van ziekenhuisopnames) is op dit moment 0,92. Dus de oranje lijn (exclusief de Britse variant) is wat lager dan 0,9. Maar laten we die nu eens op 0,9 houden. Dan levert met een 30% besmettelijkere variant niet een waarde op van 1,3 zoals de blauwe lijn is getekend, maar een waarde van $0,9 + (30\% \text{ van } 0,9) = 1,17$. Dat houdt in dat het stijgingspercentage van die blauwe lijn aanzienlijk lager is. En eind maart zou dan de blauwe lijn dichtbij de middelste stippellijn liggen en niet bij de bovenste.

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

- Maar wat nog erger is, dat zijn de horizontale stippellijnen zelf van de "IC-bedden". U ziet staan bij de middelste lijn "1350 IC bedden Covid-19" en bij de bovenste "1700 IC-bedden". In zijn persconferentie maandag zei Kuipers er het volgende over in De Telegraaf: "Als je daarbij uitgaat van een reproductiegetal van 1,3 van die Britse variant en van 0,9 bij de bekende coronaversie zal het aantal besmettingen half februari weer stijgen en wordt de Britse variant begin maart al dominant. Binnen dat scenario liggen er half maart 1700 coronapatiënten op de intensive care. Dat is meer dan tijdens de eerste golf toen er 1400 lagen. Ziekenhuizen kunnen dat niet aan." Deze zin is het ultieme bewijs hoe hij met foute informatie de media, de burgers en de regering manipuleert.

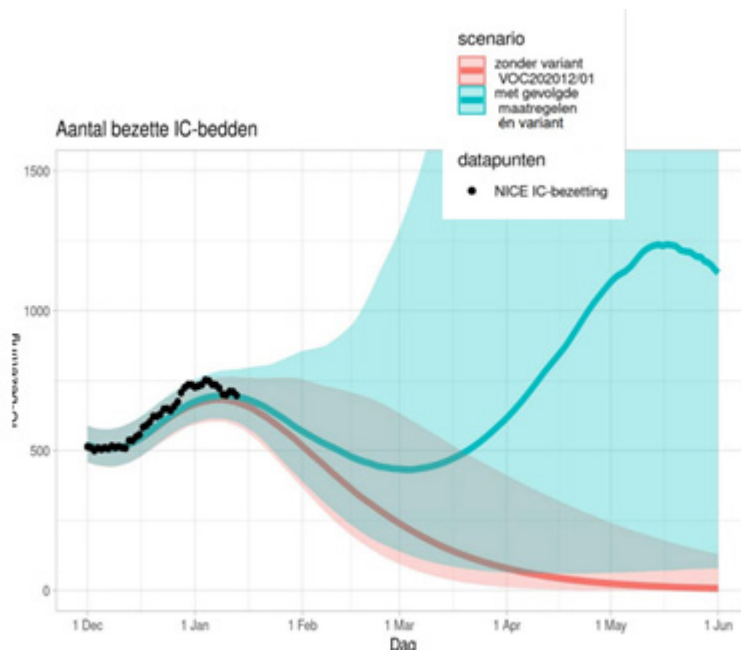
Ik zal deze heftige bewering onderbouwen: Als je goed naar de grafiek kijkt dan zie je inderdaad dat half maart de lijn van de IC-opnames door de 1700 heen gaat (zie dat grijze balletje rechtsboven op de lijn). Rond begin maart zouden volgens de grafiek 1350 coronapatiënten op de IC liggen (dat is het andere grijze balletje op die lijn). Als je die grijze lijn van de IC-bezetting naar links afloopt dan kom je op circa 1200 terecht op 18 januari (de dag van de presentatie). Maar volgens de opgave van de LCPS van Kuipers zelf was dit aantal op die datum 685 IC-patienten. Ruim 500 minder dan de 1200 die deze grafiek laat zien! Dus als de R van de nieuwe variant 1,17 zou zijn en deze Britse variant (die nu op 10% van alle besmettingen wordt geschat) gaat echt de overhand nemen dan nog gaat het niet om 1700 IC-patienten op de IC's maar dan ligt dat aantal ergens tussen de 900 en 1000! Maar zelfs als je die 1,3 van Kuipers gewoon aanhoudt dan geeft deze grafiek aan dat je dan op 1000 à 1100 IC-opnames zit en niet 1700.

Kijk even naar deze berekening en zet dat af tegen wat Kuipers bij zijn persconferentie heeft gezegd en dinsdagavond bij OP1 heeft laten zien: "Half maart 1700 coronapatiënten op de intensive care, meer dan de 1400 die er tijdens de eerste golf waren."

Bij Van Dissel zien we een andere variant van een bangmaak-grafiek.

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

De zwarte stipjes zijn de huidige cijfers. (Nu zitten we iets onder de 700). De turquoise lijn is inclusief het veronderstelde effect van de Britse variant als die inderdaad dominant gaat worden in maart. (Die lijn komt -gelukkig- niet in de buurt van wat Kuipers heeft staan lopen te beweren). Maar waar bij deze grafiek geen rekening meer wordt gehouden is dat vanaf de tweede helft van maart (waar volgens die lijn de IC-bezetting rond de 500 ligt en niet op de 1700 van Kuipers) het weer gaat verbeteren en alleen daardoor al de reproductiefactor (fors) gaat dalen. Dus die aangegeven stijging die dan eind april door de 1000 gaat bij Van Dissel (nog steeds beduidend lager dan het maximum begin april 2020) is eerder een forse overschatting dan onderschatting.

Met deze kwaliteit van informatieverstrekking (Kuipers) en prognostisering (Van Dissel) en het eenzijdig interpreteren van de ontwikkelingen in Ierland en Londen, mag en kan je niet zulke ingrijpende beslissingen nemen als een avondklok. Juist omdat de cijfers omlaag gaan en we vanuit de kerncijfers van de GGD (percentage besmette mensen) slechts een achterstand hebben van 10 dagen, kunnen we in ieder geval op tijd genoeg ingrijpen als de Britse variant echt voor onacceptabele stijgingen zorgt. Dat zie je ook goed bij de grafiek van Van Dissel die tot eind maart IC-cijfers lager laat zien dan nu! Maar Kuipers, Van Dissel en de OMT-leden halen letterlijk alles uit de kast, om het angstgevoel bij burgers en politici verder op te voeren, waardoor er onverantwoorde beslissingen worden genomen, zonder dat men aandacht schenkt aan de grote nevenschades.

[21 januari 2021: VVD: gevaarlijk risico om tweede prik alvast aan anderen te geven](#)

De VVD vindt dat het demissionaire kabinet “een bewust en een gevaarlijk risico” neemt om vaccins die bedoeld zijn als tweede prik alvast aan andere mensen te geven. Op die manier wil het kabinet op

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

korte termijn meer mensen tegen het coronavirus inenten, vooral ouderen. Dat voorkomt dat de helft van de voorraad vaccins nu eerst op de plank blijft liggen voor de tweede prik. VVD-Tweede Kamerlid Hayke Veldman wil weten welk plan zorgminister Hugo de Jonge achter de hand heeft voor het geval de leveringen de komende weken niet op tijd komen of minder zijn dan verwacht.

Met een eerste prik zijn mensen al enigszins beschermd tegen het virus. Een tweede prik zorgt voor de beste bescherming volgens de fabrikanten Pfizer en Moderna. Ze geven aan dat dit na drie weken moet gebeuren, maar dit kan ook later volgens deskundigen. Onder meer CDA, D66 en 50PLUS zijn ook niet gerust op het gewijzigde vaccinatieplan van het kabinet en willen opheldering van De Jonge.

21 januari 2021: [‘Eindexamens in huidige vorm onhoudbaar’](#)

De minister moet opnieuw kijken naar de afspraken over de eindexamens. Dat vindt het Landelijke Actie Komitee Scholieren (LAKS) en de VO-Raad, de koepel voor middelbare scholen. Het LAKS ziet dat leerlingen zich door de verscherping van de coronamaatregelen niet goed kunnen voorbereiden op de examens en verwacht dat veel minder scholieren zullen slagen dit jaar. Ze noemen examens zoals die nu gepland staan onhoudbaar. Vorige week werd bekend dat examenleerlingen, die nog wel naar school mogen, 1,5 meter afstand moeten houden. Het LAKS merkt dat het onderwijs daardoor verslechtert. “In de praktijk betekent dit dat klassen niet meer in hun geheel in een lokaal passen en dus met hetzelfde aantal docenten slechts ongeveer halve lessen zullen krijgen.” Het LAKS ziet een mogelijke optie in scholieren alleen examen laten doen in kernvakken. Nederlands, Engels en wiskunde worden centraal afgenomen, de rest van de vakken via schoolexamens.

21 januari 2021: [Hoogleraar: bewijs voor invoering avondklok niet overtuigend](#)

Ron Fouchier, hoogleraar moleculaire virologie aan het Erasmus MC in Rotterdam is er allerm minst van overtuigd dat de Britse en andere mutaties van het coronavirus in Nederland gaan zorgen voor een zwart scenario. “Dat een variant de overhand krijgt, wil niet zeggen dat ze ook besmettelijker is.”

Volgens het RIVM is zo’n variant 30% besmettelijker. Maar het bewijs hiervoor is niet overtuigend.

21 januari 2021: [Nederland krijgt avondklok van 21.00 tot 04.30, gaat mogelijk zaterdagavond al in](#)

Het kabinet en de Tweede Kamer zijn er zo goed als zeker uit over de invoering van de avondklok. Coalitiegenoot D66 lag eerst nog dwars maar na een soms stevig debat en het invoeren op een later tijdstip is er nu een meerderheid in de Tweede Kamer en kan de avondklok zaterdag al in gaan.

Er komen uitzonderingen voor mensen in essentiële banen, mensen die in ploegendienst werken en avonden en nachten werken, mensen mogen hun huisdier uitlaten. Minister Grappenhuis van justitie

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

liet vanmiddag wel weten dat vervalsen van formulieren die moeten aangeven dat jij een essentieel beroept hebt of dat jij in ploegendiensten werkt een misdrijf is en dat je daar zwaar voor gestraft gaat worden. Omdat de politie het niet alleen af kan zal de Marechaussee de politie gaan ondersteunen. De avondklok zal tot 9 februari duren, waarna er gaat worden geëvalueerd. Het kabinet trekt 7 miljard euro extra uit om bedrijven, middenstanders, horeca nog meer tegemoet te komen.

22 januari 2021: [Pfizer vaccin beschermt vermoedelijk ook tegen besmettelijkheid](#)

Zijn gevaccineerde mensen nog besmettelijk na vaccinatie? Daarvan hangen veel maatregelen af. Bij proefdieren is dat het geval, bij mensen is het nog te vroeg. Het is zeer waarschijnlijk dat het vaccin tegen Corona van de firma Pfizer ook de besmettelijkheid tegengaat. Dat zegt Albert Bourla, directielid van dat bedrijf tegen Europese Parlementsleden naar aanleiding van eerste resultaten van een studie. 'De data zijn zeer bemoedigend.' Bourla geeft ook aan dat het vaccin een net zo hoge werkzaamheid lijkt te hebben tegen varianten van het virus. Vooral die uit Groot-Brittannië en Zuid-Afrika geven de overheden in Europa grote kopzorgen, omdat ze zoveel besmettelijker zijn. Het is nu een kwestie zo veel mogelijk mensen zo snel mogelijk in te enten. In sommige landen gaat dat dag en nacht door. Maar niet in Nederland, waar dat vanwege de avondklok juist niet mogelijk is.

22 januari 2021: [Latere eerste levering coronavaccins van AstraZeneca tegenvaller voor Nederland](#)

Dat de eerste levering van het AstraZeneca/Oxford-vaccin aan de Europese Unie lager zal uitvallen, is een tegenvaller voor Nederland. Het ministerie van Volksgezondheid heeft in totaal 11,6 miljoen vaccins bij deze leverancier besteld, een hoger aantal dan van andere coronavaccins van Moderna en Pfizer/BioNTech. Er zouden 4,5 miljoen van deze vaccins in het eerste kwartaal van dit jaar binnenkomen. Het vaccin zou worden ingezet voor vaccinatie van zorgmedewerkers en mensen tot 60 jaar met een medische indicatie en later bredere groepen. Een hoge EU-functionaris zei vrijdag dat de eerste levering van AstraZeneca 60 % lager zal uitvallen dan verwacht. Over de gevolgen voor de 80 miljoen doses die voor het tweede kwartaal zijn besteld door EU-landen, zou AstraZeneca nog geen duidelijkheid kunnen geven. „Aanvangvolumes zullen lager zijn dan aanvankelijk verwacht als gevolg van lagere opbrengsten op een productielocatie binnen de Europese toeleveringsketen”, zei een woordvoerder van het bedrijf. Het ministerie van VWS zei in reactie daarop, dat „de snelheid van levering de snelheid van vaccineren bepaalt” en dat eerdere berichten van het ministerie over hoeveelheden vaccins „met de nodige onzekerheden” omgeven waren.

22 januari 2021: [Hoe zorgwekkend zijn de coronavarianten en wat betekent dit voor de vaccins?](#)

Wat weten we eigenlijk over de werking van vaccins tegen deze varianten? Het is volgens Anke

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

Huckriede, hoogleraar Vaccinologie aan het UMCG, niet aannemelijk dat de vaccins die nu zijn ontwikkeld tegen COVID-19, helemaal niet meer effectief zijn tegen deze varianten. Mogelijk is wel dat de vaccins iets minder goed werken. Als het nodig blijkt, moet het volgens Huckriede niet al te moeilijk zijn om de vaccins die nu zijn ontwikkeld aan te passen. Onderzoekers van de University of Oxford bekijken of ze het vaccin dat ze samen met AstraZeneca hebben ontwikkeld, binnen 48 uur kunnen aanpassen op nieuwe varianten. Voor goedkeuring van zo'n aanpassing hoeft volgens Huckriede minder uitgebreid onderzoek op te zetten dan voor goedkeuring van het originele vaccin.

Bijna alle vaccins die Nederland wil gaan gebruiken, bestaan uit twee dosissen. Als het vaccin moet worden aangepast, betekent dit niet automatisch dat je weer twee dosissen nodig hebt om tegen een nieuwe variant beschermd te zijn. Als je al gevaccineerd bent, is één extra prik wellicht voldoende.

22 januari 2021: [Hoge dosis bloedverdunners voorkomt ernstiger verloop corona](#)

Een hoge dosis bloedverdunners kan voorkomen dat coronapatiënten ernstig ziek worden. Ook kunnen zij door de behandeling met deze antistollingsmiddelen beter herstellen. Dat blijkt uit de tussentijdse resultaten van een wereldwijde studie onder zo'n 1.400 matig zieke Covid-19-patiënten.

Het gaat om patiënten die zijn opgenomen in het ziekenhuis, maar niet op de intensive care liggen. De hoge doses blijken effectiever dan de gebruikelijke hoeveelheid middelen om bloedstolsels te voorkomen, toont de studie aan. "Sinds het begin van de pandemie zien artsen over de hele wereld een verhoogd aantal bloedstolsels en ontstekingen bij patiënten met Covid-19. Die stolsels leiden tot complicaties. Het gaat dan bijvoorbeeld over longfalen, een hartaanval of een beroerte. Nu weten we dat het geven van een hogere doses bloedverdunners veilig en effectief is voor deze groep", zegt Lennie Derde, UMC Utrecht-intensivist en onderzoeker. Hoe de bloedstolsels ontstaan, is nog altijd niet duidelijk. Dat moet nader onderzoek uitwijzen. "Het is iets dat iedere dokter aan het bed herkent, maar waar we nog weinig van weten", zegt zij. Vrijwel iedere coronapatiënt krijgt bloedverdunners, maar dan in lage doseringen. Eerder werd al bekend dat ernstig zieke patiënten met Covid-19 juist geen hoge dosis moeten krijgen, omdat dit bij hen mogelijk schadelijk kan zijn. Derde coördineert samen met arts-microbioloog en UMC Utrecht-collega Marc Bonten het wereldwijde onderzoek in Europa. Volgens haar kan deze behandeling helpen om de druk op de ic te verlagen. "Het grootste deel van de opgenomen patiënten met Covid-19 is niet op de intensive care maar op de afdeling en deze studie heeft invloed op hun herstel."

22 januari 2021: [Amper allergische reacties bij inenting met Moderna-vaccin](#)

Zware allergische reacties op het coronavaccin van Moderna lijken behoorlijk zeldzaam te zijn, stelt de Amerikaanse gezondheidsdienst CDC. Nadat ruim 4 miljoen Amerikanen hun eerste inenting met het middel hadden gekregen, was er in tien gevallen sprake van een zware allergische reactie. Nog eens

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

43 mensen die het vaccin kregen toegediend, hadden minder heftige allergische reacties, zoals last van jeuk, uitslag en benauwdheid.

22 januari 2021: In 2009 zagen we vaccineren als militaire operatie, we waren als eerste klaar

Nederland begon als laatste EU-land met vaccineren en blijft ver achterlopen op andere landen. Dat was in 2009 anders. “Toen begonnen we als eerste land met vaccineren tegen de Mexicaanse griep en waren we als eerste klaar”, bevestigt Angela Hume, die destijds het vaccineren leidde. Als luitenant-kolonel en legerarts was Hume via Defensie door de minister van Volksgezondheid gevraagd om de vaccinatiecampagne uit te rollen. “Toen we begonnen was er nog niks. Binnen twee maanden hadden we alles klaar en toen de vaccins binnen waren, konden de huisartsen de volgende dag meteen beginnen met vaccineren.” In zes weken tijd werden miljoenen Nederlanders ingeënt.

Afgelopen december liet Nieuwsuur zien dat het ministerie van Volksgezondheid (VWS) pas op 18 januari van plan was te beginnen met inenten, terwijl het vaccin met Kerst al beschikbaar was. De startdatum is na kritiek vervroegd, maar grote aantallen worden nog niet gehaald. In totaal zijn zo'n 135.000 mensen ingeënt; naar verhouding doet in de Europese Unie alleen Bulgarije het slechter.

“Ik ben arts dus als ik zie dat Nederland onderaan staat word ik daar emotioneel van”, zegt Hume. “De mensen uit de risicogroepen kunnen nu nog steeds besmet raken en eraan overlijden. Ik vind het heel erg pijnlijk om te zien dat zij nog steeds niet allemaal gevaccineerd zijn.”

Microbioloog Roel Coutinho was in 2009 directeur van het Centrum Infectieziektebestrijding bij het RIVM. Hij “wordt er treurig van” dat nog maar 135.000 mensen zijn ingeënt. “Mensen boven de 60 lopen het grootste risico om ernstig ziek te worden. Het vaccineren van hen komt nu pas heel langzaam op gang.” Coutinho vindt dat het ministerie ook deze keer militairen de leiding had moeten geven. “Het ministerie had destijds een verstandige directeur-generaal die begreep dat ‘wij dit niet zelf moeten doen’ en dat het RIVM te weinig van logistiek afweet. Die heeft toen doorgezet dat er hele belangrijke functies voor Defensie zouden komen. Die hadden ervaring in acute, steeds veranderende situaties. Dat moet je hebben, het is logistiek.” Hume werd afgelopen november door het ministerie van Volksgezondheid gevraagd om samen met haar belangrijkste collega van destijds opnieuw het vaccineren te leiden. Uiteindelijk sloeg het ministerie hun hulp toch af. Hume weet niet waarom. “Ik denk dat men overtuigd was dat men het op de eigen manier wel kon.” Volgens het ministerie speelt Defensie een “belangrijke rol” bij het vaccineren, onder meer op het gebied van beveiliging en logistiek. “Het klopt dat er ook verkennende gesprekken hebben plaatsgevonden over de eventuele inzet van twee oud-medewerkers van Defensie. Het ministerie heeft op basis van die gesprekken, samen met het RIVM, besloten om van deze inzet geen gebruik te maken.”

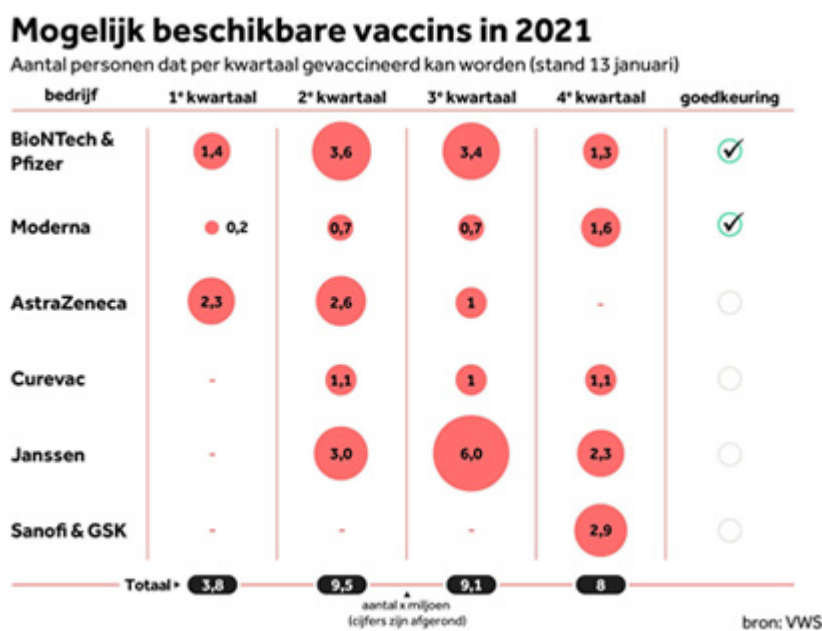
Het ministerie kreeg de afgelopen tijd regelmatig stevige kritiek van vaccinatie-experts en vanuit de Tweede Kamer. Als belangrijkste reden voor de relatieve traagheid noemde minister Hugo de Jonge logistieke problemen rond het Pfizer-vaccin. In november werd duidelijk dat het vaccin van Pfizer als

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

eerste beschikbaar werd. Dat middel moet diepgevroren bewaard worden, en zou daarom niet makkelijk in verpleeghuizen aangeboden kunnen worden. Daarom moest de strategie worden aangepast: niet ouderen werden als eerste gevaccineerd, zoals de Gezondheidsraad adviseert, maar zorgmedewerkers. Volgens Hume is dat geen argument. "Destijds hadden we ook te maken met een vaccin dat vervoerd moest worden bij bepaalde temperaturen. Dat maakte ons niks uit. We zagen het als een militaire operatie die op tijd klaar moest zijn. Het ministerie van VWS had de leiding en wij voerden uit. Dat lijkt nu anders te gaan. De regie lijkt te ontbreken." Coutinho zegt: "VWS is een beleidsministerie dat niet geschikt is om een logistieke operatie in een acute situatie te leiden. Logistiek krachtige mensen de leiding geven, bleek in 2009 een gouden keuze, dat heeft ontzettend goed gewerkt."

23 januari 2021: [Nieuwe puzzel door leveringsproblemen AstraZeneca, ligt sleutel bij tweede prik?](#)

Een flinke tegenvaller voor de Europese Unie, maar ook voor Nederland. Gisteravond werd bekend dat Nederland minder vaccins krijgt van farmaceut AstraZeneca: niet de geplande 2,3 miljoen, maar 920.000 vaccins. De farmaceut schroeft vanwege productieproblemen de leveringen aan de EU met 60% terug. "Hoe je dit ook gaat regelen, je moet de vaccinatiepuzzel opnieuw gaan leggen", zegt Ben van der Zeijst, emeritus hoogleraar vaccins, voormalig directeur van het Nederlandse Vaccin Instituut en voormalig hoofd Vaccins van het RIVM. Volgens de planning zou meer dan de helft van de vaccinaties in het eerste kwartaal door AstraZeneca worden geleverd, zegt Van der Zeijst. "De bedoeling was dat met dit vaccin echt heel veel mensen gevaccineerd zouden worden."

Het uitvallen van leveringen gaat waarschijnlijk tot uitstel leiden voor sommige groepen. Vooral de

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

inentingen van de thuiswonende 60-plussers, mensen tussen 18 en 60 jaar met medische indicatie, wijkverpleging en WMO-personeel. Later eventueel ook de rest van de mensen tussen 18 en 60 jaar.

Een mogelijke oplossing voor de vertraging is om de tweede vaccinatie verder uit te stellen, zegt Van der Zeijst. Zo kunnen meer mensen de eerste prik krijgen. Het uitstellen van de tweede prik lijkt bij het AstraZeneca-vaccin geen probleem. "Het blijkt dat hoe langer je de tweede prik bij AstraZeneca uitstelt, des te beter die werkt. Dat gaat waarschijnlijk het Europees Geneesmiddelenbureau (EMA) vrijdag bij de goedkeuring van het vaccin ook vertellen." Van der Zeijst legt uit: door de eerste prik worden antilichamen gecreëerd die een tijdelijke immuniteit kunnen veroorzaken voor de tweede prik. Die prik kan dan minder effectief worden. Dus is een lange(re) periode tussen de twee prikken nodig.

De effectiviteit van het AstraZeneca-vaccin is hoogstwaarschijnlijk 73%. De tweede prik voegt daar niet veel effectiviteit aan toe. "Rond de 10%. Nu is het plan dat er 12 weken zitten tussen prik 1 en prik 2. Maar dat kan dus makkelijk bijvoorbeeld 24 weken worden. Het is überhaupt de vraag of de tweede prik wel nodig is bij het AstraZeneca-vaccin. Farmaceut Janssen heeft onderzoek gedaan naar een vaccinatietraject met maar één prik. Als er gekozen wordt voor maar één vaccinatie, is er ook een andere legpuzzel nodig, maar wel een kortere", zegt Van der Zeijst.

23 januari 2021: [Boa's mogen op avondklok handhaven](#)

Buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) mogen vanaf maandag handhaven op de avondklok. Dat bevestigt de voorzitter van de Nederlandse BOA Bond Ruud Kuin. "Daarbij is het wel van belang dat er wordt samengewerkt met de politie en dat er goede afspraken worden gemaakt", aldus Kuin.

23 januari 2021: [Het virus-gevaar kan voor de zomer geweken zijn](#)

Ron Fouchier, hoogleraar virologie van het Erasmus MC, ziet nog geen reden voor zwartgalligheid. „Uit de gegevens die we tot nu toe hebben valt nog niet te concluderen dat deze varianten veel besmettelijker zijn. Sinds het begin van de pandemie krijgen steeds nieuwe varianten de overhand, dat is normaal. In Nederland zijn er tot nu toe vijf geweest die een bepaalde periode een groot aandeel kregen. In het VK is er nu een zesde, maar die krijgt niet sneller de overhand dan de voorgaande vijf." De maatregelen nog een paar weken goed volhouden, en rap vaccineren. Als dat plan lukt, zegt Fouchier, dan zou nog steeds het gevaar voor de zomer geweken kunnen zijn.

24 januari 2021: [Verontwaardiging over rellen Urk, burgemeester schaamt zich](#)

De gemeente Urk, politie en het OM zijn 'zeer verontwaardigd over de gebeurtenissen' gisteravond. Jongeren keerden zich tegen de politie en staken een GGD-teststraat in brand. Vele tientallen jongeren waren op de been om te protesteren tegen de avondklok. Burgemeester Cees van den Bos liet weten

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

zich te schamen voor wat er in zijn gemeente gebeurde.

24 januari 2021: [Britten komen terug op uitspraak dat Britse variant dodelijker is](#)

De Britse regering komt enigszins terug op de bewering dat de gemuteerde coronavirusstam die voor het eerst in Groot-Brittannië is ontdekt, dodelijker is dan eerdere varianten. De regering is er "niet helemaal zeker" van hoe dodelijk de mutatie is. Minister van Volksgezondheid Matt Hancock zei dat Engeland "nog heel, heel, heel ver" verwijderd is van het opheffen van de beperkende maatregelen.

24 januari 2021: [Politie ontruimt Museumplein in Amsterdam met waterkanon](#)

De politie heeft het Museumplein in Amsterdam ontruimd, en heeft daarbij een waterkanon ingezet. De politie ging hiertoe over nadat de honderden demonstranten op het plein niet vertrokken nadat er een noodbevel was afgekondigd. Dat betekent dat iedereen weg moet van het plein en de directe omgeving. Het grootste deel van de actievoerders bleef staan, ook gooiden sommigen vuurwerk naar de politie. Daarna greep de politie in en begon de demonstranten uit elkaar te drijven. Ze gebruikten daarbij wapenstokken, paarden, honden en een waterwerper. Rond 15.30 uur heeft de politie het plein zo goed als schoongeveegd, maar in de omliggende straten is het nog onrustig. Een groep demonstranten heeft zich aan de voorkant van het Concertgebouw verzameld, waar opnieuw een waterkanon is ingezet. De actievoerders worden langzaam weggedreven richting Van Baerlestraat.

24 januari 2021: [Betogers belagen politie tijdens coronaprotest in Eindhoven](#)

Tijdens het protest zondag in Eindhoven tegen de coronamaatregelen hebben demonstranten de politie belaagd met vuurwerk, stenen en rookbommen. Politie te paard en de inzet van een waterkanon moeten helpen bij het beëindigen van de rellen. Tijdens de ongeregelde heden in de stad heeft de politie al zeker 30 mensen aangehouden, onder meer voor (zwarte) mishandeling en het geen gehoor geven aan de oproep om het plein te verlaten. Bij het station van Eindhoven maakte de ME zich op om de betogers opnieuw weg te jagen. Maar ondanks vele waarschuwingen bleef een grote groep demonstranten de confrontatie zoeken. Agenten met gasmaskers op proberen de groep met traangas te verdrijven. Betogers werpen barricaden op van fietsen en hekken. De gemeente heeft een noodbevel ingesteld en roept iedereen die er niets te zoeken heeft op om weg te blijven.

25 januari 2021: [Grapperhaus: lik op stuk en schadeclaims](#)

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

tegen 'hooligans'

Justitieminister Ferd Grapperhaus gaat de schade verhalen op de "hooligans" die binnensteden vernielen en rellen tegen het coronabeleid. De politie zal hard en snel ingrijpen tegen mensen die worden aangehouden, zegt de bewindsman. "Het is crimineel. Laat één ding duidelijk zijn: lik op stuk." Er zijn al veel mensen aangehouden, benadrukt Grapperhaus. Die mensen kunnen flinke schadeclaims verwachten voor het feit dat ze het nodig vonden een supermarkt te plunderen. Wie crimineel gedrag vertoont, wordt strafrechtelijk vervolgd. Ik vind het een verzwarende omstandigheid als jij, wanneer 99% van de mensen zo goed en zo kwaad als het kan en met de kiezen op elkaar meedoet, dat staat te saboteren met dit soort acties."

25 januari 2021: 5.765 mensen bekeurd voor niet naleven avondklok

Voor niet naleven avondklok zijn 5.765 mensen bekeurd. 7.045 coronaboetes zijn uitgeschreven.

25 januari 2021: Minister De Jonge: vaccinatietempo omlaag door minder leveranties

Het tempo van vaccineren zal omlaag gaan omdat farmaceut AstraZeneca in het eerste kwartaal minder vaccins kan leveren. Er zal een "aantal maanden" minder worden geleverd. Hugo De Jonge gaat er van uit dat het gaat lukken om iedereen in Nederland voor de herfst te hebben gevaccineerd.

25 januari 2021: Moderna-vaccin werkzaam tegen mutanten

Het Moderna-vaccin is ook werkzaam tegen de nieuwe mutaties van het coronavirus, zowel de Britse als de Zuid-Afrikaanse. Bij besmetting met de Zuid-Afrikaanse variant daalt het aantal antilichamen, de immunreactie van het lichaam, wel aanzienlijk met een factor 6. Dit zou volgens Moderna nog wel genoeg zijn om beschermd te zijn. Vaccinoloog Anke Huckriede van het UMCG voegt hieraan toe: „Neutraliserende antistoffen zijn belangrijk voor de bescherming, maar er zijn nog een heleboel andere antistoffen die op een andere manier bijdragen aan bescherming.” Moderna werkt niettemin aan een nieuwe versie van hun vaccin, een 'booster-kandidaat' voor een nieuwe variant tegen de Zuid-Afrikaanse B.1.351-variant. Moderna gaat ook testen uitvoeren met een extra booster dosis van haar COVID-19 vaccin om te kijken of dit het neutraliserend effect tegen nieuw opkomende mutanten kan verhogen. Vaccinoloog Anke Huckriede vindt het goed de eerste stappen te zetten om vaccins voor de nieuwe varianten te ontwikkelen die met de oorspronkelijke gemengd kunnen worden.

25 januari 2021: Twijfels over werkzaamheid vaccin

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

[AstraZeneca bij 65-plussers](#)

De hoge verwachtingen van het vaccin van de Brits-Zweedse farmaceut AstraZeneca zijn mogelijk niet gerechtvaardigd. Duitse regeringskringen stellen volgens de krant Handelsblatt dat het middel maar bij 8% van de 65-plussers effectief is. De vrees is dat dit vaccin, dat deze week goedkeuring van de EU kan krijgen, niet in de buurt komt van de ruim 90% effectiviteit van de vaccins van zowel Pfizer/BioNTech als Moderna. De vermeende lage effectiviteit bij senioren is een tegenvaller voor de Duitse vaccinatiestrategie, schrijft het dagblad. De krant Bild weet te melden dat het vaccin niet voor ouderen zal worden toegelaten. Nederland wil veel mensen inenten met het AstraZeneca-vaccin, ook ouderen. Eerder kwam uit testen naar voren dat het AstraZeneca-vaccin een gemiddelde effectiviteit had van 70%. Dat steeg later naar 90%, afhankelijk van de dosering. Het Verenigd Koninkrijk heeft het middel goedgekeurd. Nederland en andere EU-landen hebben 400 miljoen doses gereserveerd.

[26 januari 2021: Baas Veiligheidsberaad Bruls: 'Chaos zal niet regeren in dit land'](#)

De voorzitter van het Veiligheidsberaad Hubert Bruls heeft het vertrouwen dat de burgemeesters de rellen van de afgelopen dagen onder controle zullen krijgen. "Chaos zal niet regeren in dit land.

We moeten kijken hoe deze situatie zich verder ontwikkelt, maar ik heb het vertrouwen dat we dit onder controle krijgen", zegt Bruls. Mensen die 's avonds de straat opgaan willen doelbewust rellen."

[26 januari 2021: De drie groepen die aan het rellen zijn: "Nu konden ze even flink losgaan"](#)

Welke groepen waren het die de boel afbraken? Volgens criminoloog Henk Ferwerda, directeur van onderzoeksbureau Beke, ging het om een combinatie van drie typen relschoppers. Hij onderscheidt massa-gestuurde rellen, die ontstaan uit demonstraties met activisten, afspraak-gestuurde rellen, waarbij hooligans met elkaar op de vuist gaan, en incident-gestuurde rellen, zoals na een overlijden bij een politie-interventie. "Dit weekend ging om een combinatie van de drie types", zegt Ferwerda. "Virusontkenners gingen, tegen het demonstratieverbod in, samen zozegd een kop koffie drinken en kregen van de politie een uur om te vertrekken. Vervolgens sprongen daar weer andere groepen op: rechts-radicalen, hooligans, jongeren. Zij gebruiken die demonstraties als een podium om met de politie te vechten." Al deze relschoppers grijpen nu hun kans. Geweldsocioloog Don Weenink van de Universiteit van Amsterdam: "De oude confrontaties tussen politie en hooligans bestaan nog amper, maar die groepen zijn er nog wel. Nu konden ze even flink losgaan. Om daar met honderd te staan geeft een bepaalde energie en het lijkt erop dat de politie voor hen een legitieme vijand is."

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

26 januari 2021: [Duitsers willen exportverbod Oxfordvaccin](#)

AstraZeneca levert in het eerste kwartaal 60% minder vaccins aan de EU dan afgesproken. Volgens de Zweeds-Britse farmaceut komt dat door een productieoverdraging, maar de EU vermoedt dat de vaccins voor meer geld aan andere landen zijn verkocht. Duitsland wil het bedrijf daarom tijdelijk een exportverbod opleggen. Er zijn in het eerste kwartaal slechts 31 miljoen doses beschikbaar voor de EU-lidstaten in plaats van de afgesproken 80 miljoen. Voor Nederland betekent het dat de levering omlaag gaat van 2,3 miljoen naar 920.000 doses. De Europese Commissie denkt dat AstraZeneca de vaccins voor een hogere prijs heeft verkocht aan andere landen. De farmaceut ontkent dat.

Maandagavond sprak de commissie met de vaccinfabrikant. De toon was hard. Het bedrijf moet rekening houden met een exportverbod, aldus de Duitse gezondheidsminister Jens Spahn. "Het gaat niet om EU first, maar wel om een eerlijke verdeling van de vaccins." De Britten zijn boos over de uitspraken van Spahn. Een exportverbod zou voor hen grote gevolgen hebben. De Britse minister Nadhim Zahawi: "Wij gaan er vanuit dat wij het aantal doses krijgen waar we recht op hebben."

26 januari 2021: [Niet capituleren voor een paar idioten](#)

Het demissionair kabinet is niet van plan de avondklok te schrappen nu er massaal rellen uitbreken. „We gaan niet capituleren voor een paar idioten die zich op deze manier gedragen. De avondklok geeft niemand een excuus om winkelruiten in te trappen. Het is tuig dat dit doet.” zegt Hoekstra.

26 januari 2021: [Politie ontdekt leverancier vuurwerk voor relschoppers](#)

De politie in het Limburgse dorp Echt heeft maandagavond een inval gedaan in een woning waar zwaar illegaal vuurwerk werd verkocht aan relschoppers. Verkoper en koper werden aangehouden.

26 januari 2021: [Arts in Wuhan: Chinese autoriteiten verboden me alarm te slaan over coronavirus](#)

Een arts van het ziekenhuis in Wuhan zegt dat hij en zijn collega's begin januari van vorig jaar al vermoedden dat het virus heel besmettelijk was, maar ze moesten van de Chinese autoriteiten hun mond houden. Pas weken later werd het nieuws wereldkundig gemaakt. Bewijs opnieuw dat Beijing de uitbraak eerst in de doofpot wilde stoppen en gezondheidsmedewerkers min of meer dwong om hun mond te houden. De arts en zijn collega's mochten ook geen mondkapjes dragen. "Iedereen wist dat het virus van mens op mens overdraagbaar was, daar hoefde je geen arts voor te zijn. Waarom dan zeggen dat het niet zo is? Het maakte ons erg in de war en boos." Volgens de dokter waren er binnen enkele weken honderden of zelfs duizenden verdachte gevallen. Er waren geen middelen om dat te bevestigen of manieren om er melding van te maken. Op dat moment waren er officieel slechts 41 mensen met Covid-19 in Wuhan. Eerdere rapporten onthulden dat de Chinese autoriteiten zeker zes

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

dagen op de hoogte waren van een waarschijnlijke epidemie, terwijl ze naar buiten toe bleven volhouden dat het risico klein was. Pas op 20 januari maakten ze melding van eventuele mens-op-mens transmissie. Ook bleven de gen-sequenties lang geheim tot professor Zhang Yongzhen ze, tegen strikte orders in, online plaatste. Volgens professor Laurence Gostin, directeur van een gezondheidsrechtcentrum van Georgetown University dat samenwerkt met de WHO, is wat China deed schending van de internationale gezondheidsregels om het bestaan van het virus te verzwijgen. "Het land heeft de plicht om de vragen van de WHO eerlijk, volledig en transparant te beantwoorden.

Bekritiseerd is eveneens de reactie van de WHO, die bleef volhouden dat China gelijk had over de overdraagbaarheid van het virus, terwijl experts daar intern anders over dachten. "Het is niet genoeg om te zeggen dat er geen bewijs is voor mens-op-mens transmissie. We moeten de data zien."

26 januari 2021: WHO: zes weken tussen eerste en tweede prik Moderna is mogelijk

Wanneer iemand het coronavaccin van Moderna toegediend krijgt, hoeft de herhaalprik niet per se na vier weken te worden gegeven. Het is mogelijk om de tweede dosis tot zes weken na de eerste injectie te geven. Dat concludeert de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). Twee coronavaccins zijn tot nu toe op grote schaal in Westerse landen op de markt gebracht, een middel van Pfizer en BioNTech en het middel van Moderna. Pfizer raadt aan om de tweede vaccinatie na drie weken te doen, bij Moderna is dat na vier weken. Vanwege de beperkte voorraden hebben meerdere landen echter aangekondigd om de tweede dosis uit te stellen. Nederland heeft dat besloten voor nieuwe inentingen met het vaccin van Pfizer en BioNTech. Zo kunnen meer mensen een eerste prik krijgen en alvast wat bescherming opbouwen tegen het coronavirus, is de gedachte. Volgens de WHO is het het beste om niet langer dan vier weken tussen de eerste en de tweede Moderna-prik aan te houden. Maar in "uitzonderlijke omstandigheden" is het mogelijk om tot 42 dagen te wachten. Men moet dan na vaccinatie mensen goed in de gaten te houden, zodat zo nodig meteen kan worden ingegrepen.

26 januari 2021: Leger nog niet gevraagd op te treden: 'Zijn ook niet opgeleid voor de-escalatie'

De rellen van de afgelopen dagen in verschillende steden vragen veel van politieagenten en de Mobiele Eenheid (ME). Veel mensen vragen zich af waarom het leger niet wordt ingezet. Volgens Defensie is het antwoord simpel: militairen zijn niet opgeleid om de-escalierend te handelen. Nee, Defensie heeft nog niet het verzoek gekregen om te helpen met het bestrijden van de rellen. Maar als de vraag zou komen, dan kan het die hulp grofweg alleen bieden op logistiek en materieel vlak. "Wij zijn niet zoals de Koninklijke Marechaussee en de politie opgeleid om de-escalierend te werken. Die hebben daar een speciale opleiding voor gevolgd." Bij boerenprotesten in Den Haag werd de hulp van het leger wel ingeroepen, maar dat was op materieel vlak. "Toen hebben we grote vrachtwagens ingezet om gebieden af te zetten." In Frankrijk of België worden militairen wel sneller ingezet. "Maar als je mensen neerzet met 'lange geweren' komt dat hier heel vreemd over. Toen we vrachtwagens

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

inzetten bij boerenprotesten, kregen we te horen dat het leger werd ingezet tegen het eigen volk.”

26 januari 2021: [Veelbelovend resultaat in onderzoek Eli Lilly naar behandeling tegen COVID-19](#)

Een middel van medicijnproducent Eli Lilly and Company zou de kans op ziekenhuisopnames of sterfte na besmetting met het coronavirus met 70% kunnen doen afnemen, meldt de producent op basis van nieuwe onderzoeksgegevens. Eli Lilly and Company deed testen op een groep van duizend vrijwilligers. Een deel van hen kreeg een combinatie van antilichamen, bamlanivimab en etsevimab, terwijl de andere helft van de groep een placebo ontving. Binnen de groep die het échte medicijn kreeg toegediend, werden 11 opnames en sterfgevallen gemeld. In de andere groep ging het om 36 meldingen. De studie wordt momenteel geverifieerd door Amerikaanse autoriteiten.

Eli Lilly hoopt met de onderzoeksdata bij te dragen aan de zoektocht naar succesvolle behandeling tegen het coronavirus. Het zou mogelijk als eerste ingezet kunnen worden in de Verenigde Staten, het land dat statistisch gezien het zwaarste is getroffen door de coronapandemie. Een van de stoffen in het middel, bamlanivimab, mag in de VS al worden ingezet bij patiënten die er slecht aan toe zijn. In de VS kwamen ruim 420.000 inwoners om het leven, en raakten 25 miljoen inwoners besmet. Er loopt nog een onderzoek naar de mogelijke behandeling op een groep kwetsbare patiënten binnen verzorgingstehuizen. Het is niet duidelijk wanneer van die studie resultaten worden verwacht.

27 januari 2021: [Waarschuwingssysteem voor volgende pandemie: Twitter](#)

Hoe weten we of er een nieuwe Coronagolf aankomt? De beste manier is om Twitter te volgen. Italiaanse onderzoekers kanden door bergen tweets en zagen dat mensen in hun land al in januari 2020 veel tweets schreven met de woorden 'droge hoest' erin. Als er toen een systeem was geweest om dat op te pikken, had het land eerder maatregelen kunnen nemen. De onderzoekers, van de universiteiten van Calabrië en Lucca, bekeken bijna een miljoen tweets in zeven Europese talen. Ze filterden alle tweets van officiële media eruit, zodat alleen gewone gebruikers overbleven. Alle tweets werden gecontroleerd op woorden die kunnen duiden op een longontsteking. In Italië en Frankrijk begonnen mensen deze woorden veel te gebruiken een maand voor het eerste officiële geval werd gemeld. In Polen en Spanje begonnen mensen twee weken voor de eerste bevestigde gevallen van Corona over symptomen te tweeten. Helemaal opmerkelijk werd het toen de onderzoekers de tweets analyseerden op waar ze vandaan kwamen. Het waren vooral de regio's waar Corona in alle hevigheid losbarstte waar de meeste berichten over symptomen vandaan kwamen. Had iemand de analyse toen gemaakt, had ons veel ellende bespaard kunnen blijven. De Italiaanse wetenschappers weten dat de sociale media hun beperkingen hebben. De verspreiding van nepnieuws (en daarmee ziekte) is er een van. Maar een analyse van enorme hoeveelheden tweets filtert dat er wel uit. Daarom pleiten ze voor een systeem dat de sociale media stelselmatig door kamt op medische termen. Dan zien we de volgende pandemie sneller aankomen, schrijven ze in Scientific Reports.

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

27 januari 2021: [Burgemeester Sobjanin van Moskou: pandemie op retour, restaurants langer open](#)

Moskou versoepelt het coronabeleid. Horecazaken mogen ook in de late avond en 's nachts weer open. Versoepeling is mogelijk omdat het de goede kant opgaat met de strijd tegen het virus. Het aantal besmettingen stijgt minder hard. "De pandemie is op haar retour", zegt Sobjanin. Rusland heeft 3,7 miljoen coronabesmettingen, het hoogste aantal na de VS, India en Brazilië. Het inenten van tientallen miljoenen Russen wordt gedaan met twee vaccins van eigen bodem.

27 januari 2021: [Zorgmedewerker Elkadiri krijgt als eerste Nederlander tweede coronaprik](#)

Precies drie weken geleden was Elkadiri, die in een verzorgingshuis in Boxtel werkt, ook degene die de eerste prik ontving. Over een week zou zij beschermd moeten zijn tegen COVID-19.

29 januari 2021: [Hoe kan het dat Israël al zoveel mensen heeft gevaccineerd](#)

Israël is koploper in de race. Inmiddels hebben ruim 3 miljoen van de 8,8 miljoen inwoners de eerste prik gehad. Ruim één miljoen mensen hebben zelfs al de tweede prik gehad. Ter vergelijking: in Nederland zijn pas ruim 200.000 mensen gevaccineerd. Dat komt neer op iets meer dan één procent van de bevolking. Dat Israël zo snel kan vaccineren is te danken aan een deal die het land maakte met Pfizer. Het land levert data over de gevaccineerde mensen, en in ruil daarvoor levert Pfizer doses van het vaccin aan. Ook betaalde het land bijna twee keer zoveel aan de farmaceut. Door die snelle vaccinatie zijn nu alle ogen gericht op wat er gebeurt in Israël. Uit de eerste resultaten van Israël is te concluderen: de coronavaccins van Pfizer en BioNTech doen wat ervan wordt verwacht.

Het blijkt dat duizenden mensen alsnog corona kregen. Dat is niet gek: de eerste dagen nadat je de eerste prik hebt gehad, ben je nog nauwelijks beschermd. Je immuunsysteem heeft even tijd nodig om op gang te komen, gemiddeld duurt dit zo'n tien dagen. Daarna dalen ook de besmettingen: na 14 dagen neemt het aantal besmettingen onder mensen die de eerste prik hebben gehad af. Die daling varieert in de eerste Israëlische onderzoeken van ongeveer van 33 tot wel 60%. Tussen dag 15 en 21 na de eerste prik van Pfizer loopt de bescherming op tot bijna 90%. Bij Moderna loopt die bescherming na één prik op tot 80%. Hoe beschermd je bent na 4 tot 6 weken, is niet onderzocht.

Die informatie is wel belangrijk omdat Nederland nu, net als veel andere landen, heeft besloten om de tweede dosis pas na zes weken te geven. Door de periode tussen de eerste en tweede prik uit te stellen, kunnen meer mensen worden ingeënt. Gisteren kwam het Europees Geneesmiddelenbureau met een verscherpt advies: bij het coronavaccin van Pfizer moet de tweede prik altijd drie weken na de eerste worden gezet. Alleen dan biedt het vaccin volledige bescherming. En als je dan eindelijk die

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

tweede prik hebt gehad? In vaccinkampioen Israël zijn daar nog niet veel gegevens over. Maar uit een studie onder ruim 100.000 mensen bleek dat tot dusver slechts 0,01% alsnog corona kreeg.

Het is nog onduidelijk of het vaccin ook de verspreiding van het virus tegengaat. Zo kan het zijn dat gevaccineerden minder vaak ziek worden, maar nog wel het virus doorgeven. Het RIVM is hier duidelijk over: "We weten nog niet of iemand die gevaccineerd is het virus toch kan verspreiden. Voor gevaccineerde personen gelden voorlopig dezelfde maatregelen als voor niet gevaccineerden."

Ondanks de snelle vaccinatiecampagne heeft Israël nog dagelijks duizenden nieuwe besmettingen. Dat zou kunnen komen door de Britse variant: zo'n 40 tot 70% van de nieuwe besmettingen in Israël komt van die variant. In de hoop de varianten uit Zuid-Afrika, Brazilië en Groot-Brittannië buiten de deur te houden, heeft het land de vliegvelden gesloten. Pfizer en BioNTech zeggen dat hun vaccin ook werkt tegen de Britse en Zuid-Afrikaanse coronavarianten. Ook farmaceut Moderna komt met die conclusie. Proefpersonen die het vaccin hebben gekregen, maken afweerstoffen aan die ook de beide mutaties te lijf kunnen gaan. Volgens de farmaceuten is er daarom geen nieuw vaccin nodig om de gemuteerde varianten van het virus te bestrijden. Wel bestaat de kans dat de vaccins iets minder effectief zijn tegen de mutanten, hoewel ze nog steeds een behoorlijke bescherming bieden. Een vaccin dat nu 95% effectief is, zou dan mogelijk 80% effectief zijn tegen de nieuwe mutaties. Daarom werkt Moderna aan een extra dosis, een zogeheten boostershot. Die kan misschien ook helpen tegen mutaties die in de toekomst ontstaan.

29 januari 2021: [De Jonge: Kamer niet verkeerd geïnformeerd over datalek GGD](#)

Demissionair minister Hugo de Jonge (Volksgezondheid) ontkent dat hij dinsdag de Tweede Kamer verkeerd informeerde over het grote datalek van de coronatest- en uitslagensystemen van de GGD. Zijn antwoorden tijdens het vragenuurtje wekten verbijstering bij meerdere experts, omdat ze feitelijk onjuist zouden zijn. Maar De Jonge zegt dat hij antwoordde "op basis van de informatie die ik had".

Dinsdag stelde hij dat alle GGD-medewerkers met toegang tot gevoelige informatie een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) hebben ingeleverd, maar dat blijkt niet te kloppen. Ook worden de systemen niet "volautomatisch" en "volcontinu" getest, zoals De Jonge beweerde, maar gebeurt dit volgens de GGD alleen nog steekproefsgewijs. Pas vanaf eind maart start de organisatie met volcontinu testen, aldus de GGD.

29 januari 2021: [GGD-voorzitter Rouvoet: kwetsbaarheid registratiesysteem GGD was bekend](#)

Dat het registratiesysteem van de GGD niet veilig is, was bekend. Dat zegt André Rouvoet, voorzitter van de landelijke koepel GGD GHOR Nederland. "Vóór corona was dat geen probleem." Volgens Rouvoet kon er weinig misgaan met het systeem toen het alleen nog werd gebruikt door een klein

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

aantal GGD-artsen. “Maar nu maken er duizenden mensen gebruik van, en daar is het systeem niet geschikt voor.” De GGD-voorzitter stelt dat onder druk van het coronavirus gekozen is om het computersysteem toch te blijven gebruiken. “Tijdens de tweede golf hebben we besloten om door te gaan met dit systeem, om snel te kunnen blijven werken. Dat was een verkeerde keuze, want het was niet veilig genoeg te maken.” Eerder deze week bleek uit onderzoek van RTL Nieuws dat er grootschalig gehandeld wordt in gestolen gegevens uit de computersystemen van de GGD. Die gegevens zijn volgens de Fraudehelpdesk mogelijk al tientallen keren gebruikt door criminelen.

“Het is verschrikkelijk dat dit heeft kunnen gebeuren, dat spijt ons”, zegt Rouvoet over het datalek. “We zijn enorm geschrokken dat medewerkers zich hebben laten verleiden om gegevens naar buiten te brengen. De systemen gaven daar ruimte voor, dat trekken wij ons aan.” Medewerkers zeggen maandenlang vrije toegang te hebben gehad tot de privégegevens van miljoenen Nederlanders. Testuitslagen werden zelfs via WhatsApp uitgewisseld. De GGD nam signalen daarover niet serieus, zeggen de medewerkers. Volgens Rouvoet is er niets met de meldingen gedaan, omdat het een bewuste keuze was om veel mensen toegang te geven tot alle gegevens. “Als je de toegang beperkt, wordt ook de slagkracht van de operatie geringer”, zegt Rouvoet. “Je kan dan minder snel afspraken maken, of uitslagen doorgeven. We moeten wel ons werk kunnen blijven doen. Als niemand bij de gegevens kan, kun je ook niet snel genoeg werken.” Volgens Rouvoet is het onmogelijk om een systeem honderd procent veilig te maken: “Van elk systeem kan misbruik gemaakt worden door mensen die kwaad in de zin hebben. We moeten een nieuwe balans zoeken tussen veiligheid en snelheid.” De GGD gaat ‘zo snel mogelijk’ stoppen met het gebruik van de software. Dat zei Ellis Jeurissen, landelijk portefeuillehouder bron- en contactonderzoek van de GGD’s, eerder vandaag.

Jeurissen: “We zijn op dit moment met man en macht aan het werken aan de overstap naar een ander, veel veiliger portaal.” Bovendien wordt voortaan continu gemonitord welke medewerkers gebruik maken van welke gegevens. Dat gebeurde tot nu toe alleen steekproefsgewijs.

29 januari 2021: [Braziliaanse coronavariant is in Nederland: dit weten we erover](#)

In Brazilië zijn er niet één maar twee nieuwe coronavarianten die rondgaan: de zogenoemde P.1- en P.2-variant. In Nederland hebben we momenteel te maken met laatstgenoemde variant. Die toont overeenkomsten met de Zuid-Afrikaanse coronamutatie. Ze hebben hetzelfde aantal veranderingen in het zogeheten spike-eiwit. “Die spike-veranderingen zorgen waarschijnlijk voor een betere hechting aan menselijke cellen”, legt viroloog Menno de Jong van het Amsterdam UMC uit. “Daardoor zijn ze besmettelijker. En hoe meer veranderingen, hoe meer zorgen er zijn of de huidige vaccins wel werken. De antilichamen die je lichaam aanmaakt zijn namelijk ook gericht tegen het spike-eiwit. Het is niet zo dat een vaccin totaal niet meer werkt. Antilichamen zijn ook tegen andere delen van de spike gericht, die niet veranderd zijn. Bovendien geldt die verminderde effectiviteit niet bij andere afweermechanismen, zoals T-cellen. Die zijn ook belangrijk om het virus te klaren uit je lichaam en hebben minder last van veranderingen in de spike.

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

Het immuunsysteem is een stuk breder dan alleen antistoffen." En als je al eens corona hebt gehad? "Dan is, net als met de vaccins, de kans groot dat de opgebouwde immuniteit ook beschermt tegen ziekte door de nieuwe variant," zegt De Jong. "Het is echt niet zo dat er een soort tweede pandemie heerst en we weer helemaal opnieuw moeten beginnen met opbouwen van immuniteit. We hebben nog steeds met hetzelfde virus te maken. En uit Engeland horen we weinig geluiden over herinfecties."

29 januari 2021: [VWS koopt miljoenen inferieure coronatests, houdt concurrenten buiten de deur](#)

Het ministerie van Volksgezondheid (VWS) heeft slechts vijf corona-sneltesten goedgekeurd, waaronder een die niet voldoet aan de officiële eisen. Dat heeft het ministerie van Hugo de Jonge er niet van weerhouden alsnog miljoenen sets af te nemen voor de GGD's, zonder aanbesteding zoals verplicht is. Daar komt bij dat andere fabrikanten van tests die wel aan alle eisen voldoen, bij het ministerie voor een dichte deur staan. Dat blijkt uit onderzoek van Follow The Money (FTM).

De inferieure sneltest is van fabrikant Abbott. Op advies van het RIVM kocht het ministerie in oktober vorig jaar enkele miljoenen tests in. De gevoeligheidsnorm van de coronatests moet minimaal 80 procent zijn, die van Abbott bleef steken op 72,6 procent. Het gevolg daarvan is dat bij een test van Abbott vaker ten onrechte een negatieve testuitslag krijgen. Het RIVM was op de hoogte van de ondermaatse kwaliteit, maar houdt vol dat de Abbott-test aan de eisen voldeed. FTM meldt ook dat de orders voor de sneltests 'onderhands geplaatst' zijn, en dus niet Europees aanbesteed zoals VWS verplicht had moeten doen. Ook in de RIVM-documentatie zelf staat dat er honderden fabrikanten beter presteren dan Abbott, maar toch komen zij zowel bij het RIVM als VWS niet binnen, ook al beschikken ze over een goede test en alle noodzakelijke Europese papieren. Het is de GGD's niet toegestaan andere tests te gebruiken dan de vijf die officieel door VWS zijn goedgekeurd. Follow The Money vergelijkt de Nederlandse situatie met die in Duitsland. In het buurland zijn inmiddels meer dan honderd sneltests goedgekeurd en wordt het aanbod gaandeweg uitgebreid. De Duitsers hebben een overheidsloket waar fabrikanten hun product kunnen aanmelden voor een toelatingsprocedure. Zo'n loket ontbreekt in Nederland, waar de deur voor andere fabrikanten potdicht blijft. Ook de tests die door het Duitse Robert Koch-instituut zijn goedgekeurd en waarvan de informatie wordt gedeeld, komen niet binnen. Een van de fabrikanten van zo'n sneltest beschuldigt het ministerie van VWS en het Outbreak Management Team (OMT) ervan concurrentievervalsing in de hand te werken:

"Het is aan de overheid om testen op een onafhankelijke wijze te valideren, maar nu wordt dat gedaan door medisch microbiologen van laboratoria, waaronder veel OMT-leden. Diezelfde artsen doen betaald onderzoek voor een fabrikant naar diens specifieke hulpmiddel, en hebben zich als beroepsgroep lange tijd tegen de antigeentesten verzet, omdat zij zelf PCR-testen aanbieden. Je vraagt dus eigenlijk een concurrent om jouw test te valideren en je hebt geen inspraak op de methode. Zo kan het gebeuren dat slecht presterende testen nu in teststraten worden gebruikt."

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

30 januari 2021: [Dit is de techniek achter de vaccins van AstraZeneca en Janssen](#)

Als je een vaccin maakt, wil je het immuunsysteem activeren. AstraZeneca en Janssen doen dit, net zoals Pfizer en Moderna door het lichaam zelf een klein stukje van het coronavirus te laten maken.

Hoe ze het recept voor dit stukje coronavirus afleveren, verschilt alleen. Pfizer en Moderna maken hiervoor gebruik van vetbolletjes en Janssen en AstraZeneca maken gebruik van onschuldige verkoudheidsvirussen. Die verkoudheidsvirussen zijn zo aangepast dat wanneer ze in je lichaam komen, ze zich niet kunnen vermenigvuldigen. Dit betekent dat deze virussen je dus niet ziek kunnen maken. Aan deze verzwakte verkoudheidsvirussen wordt het recept voor een klein onderdeel van het coronavirus toegevoegd. Als het vaccin wordt ingespoten, dringen de verkoudheidsvirussen je cellen binnen. Dit is niet schadelijk; ieder virus dat een mens kan besmetten doet dit. Het verkoudheidsvirus is zo een soort vervoersmiddel, een vector, om het recept voor het coronavirus in de cel af te leveren. Met dit recept kan in de cel een klein stukje van het coronavirus worden gemaakt. Daar krijg je geen COVID-19 van. Het kleine stukje coronavirus zorgt er wel voor dat je immuunsysteem getraind wordt. Onderdeel van deze training is de aanmaak van antistoffen. Die antistoffen kunnen ervoor zorgen dat, als je het coronavirus een keer echt tegenkomt, het snel onschadelijk kan worden gemaakt.

Anke Huckriede, hoogleraar Vaccinologie aan het UMCG, legde eerder in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde uit dat een nadeel van vectorvaccins is dat je immuunsysteem ook kan reageren op het (onschuldige) virus in het vaccin. Heb je daar afweer tegen opgebouwd, omdat je al besmet bent geweest met dit verkoudheidsvirus, kan je immuunsysteem de prik minder effectief maken.

AstraZeneca gebruikt een virus dat alleen bij chimpansees voorkomt, Janssen een verkoudheidsvirus dat minder gangbaar is dan veel andere verkoudheidsvirussen.

30 januari 2021: [Verpleeghuizen mogen bewoners toch in één keer vaccineren](#)

Daarmee komt een einde aan de bizarre situatie dat bewoners van verpleeghuizen op verschillende momenten werden gevaccineerd, alleen omdat ze niet in dezelfde doelgroep vielen.

30 januari 2021: [Novartis verwacht 'substantiële doses' coronavaccin te leveren](#)

De Zwitserse farmaceut Novartis kan "substantiële doses" van het coronavaccin van Pfizer/BioNTech leveren. Dat heeft Novartis-topman Vas Narasimhan gezegd. De topman zei ook groen licht van de autoriteiten te verwachten voor het gebruik van productiefaciliteiten in het Zwitserse Stein. Novartis bevestigde vrijdag dat het een overeenkomst had getekend om de makers van het vaccin te helpen bij de productie, vanwege de sterke vraag naar het vaccin. De productie bij Novartis begint naar

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

verwachting vanaf het tweede kwartaal, de leveringen volgen in het derde kwartaal. De topman wilde nog geen exacte aantallen noemen. Novartis is ook bezig met “verdere overeenkomsten” om belangrijke delen van het productieproces over te nemen, zoals het in het flesje stoppen van het vaccin. Dat zou met name in Europa maar ook in Azië moeten gebeuren. De topman van Novartis zei eerder al dat er gesprekken lopen met verschillende farmabedrijven om bij te springen bij de productie van vaccins of behandelingen tegen het coronavirus. Afgelopen week maakte het Franse Sanofi ook bekend het coronavaccin van Pfizer/BioNTech te gaan produceren. Het zou gaan om meer dan 100 miljoen doses dit jaar. Sanofi werkt samen met branchegeenoot GlaxoSmithKline aan een eigen vaccin. De komst daarvan liep onlangs vertraging op en nu verwachten beide bedrijven dat vaccin pas eind dit jaar op de markt te kunnen brengen.

30 januari 2021: Portugal: bijna alle ic-bedden voor coronapatiënten bezet

In Portugal zijn nog maar zeven intensiverebedden op het vasteland beschikbaar voor Covid-patiënten. Het land is buitengewoon hard getroffen door de tweede coronagolf. Sommige patiënten moeten nu naar Madeira worden getransporteerd. 843 van de 850 ic-bedden voor coronapatiënten in het land met 10 miljoen inwoners zijn bezet. Portugal houdt 420 ic-bedden achter de hand voor patiënten met andere gezondheidsproblemen. Afgelopen etmaal zijn 12.435 nieuwe besmettingen vastgesteld, een daling ten opzichte van het recordaantal besmettingen dat donderdag werd gemeld. In de laatste 24 uur waren er in Portugal nog eens 293 coronadoden te betreuren. Het Zuid-Europese land heeft tot dusver 12.179 coronadoden geregistreerd en 711.018 besmettingen. Het land heeft het hoogste gemiddelde ter wereld qua besmettingen en doden per hoofd van de bevolking in de laatste zeven dagen. Het instituut voor forensische geneeskunde, belast met het uitvoeren van autopsies, heeft om een koeltruck gevraagd om lichamen te bewaren. Begrafenisondernemingen zouden aan hun volle capaciteit zitten. Ook de mortuaria in ziekenhuizen zijn in hoog tempo vol aan het raken. Sommige Portugese ziekenhuizen hebben al koelcontainers geplaatst om extra ruimte te maken.

Patiënten worden per vliegtuig naar de eilanden getransporteerd, waar de druk op de zorg minder is. De regering wijt het hoge aantal besmettingen aan versoepelingen vóór de feestdagen. De snelheid waarmee het aantal besmettingen nu stijgt, zou te maken hebben met de Britse variant van het virus, die besmettelijker is en goed zou zijn voor 65% van alle besmettingen in de laatste drie weken.

31 januari 2021: Oostenrijk en Duitsland assisteren Portugal tijdens derde coronagolf

Duitsland en Oostenrijk hebben gezegd Portugal te helpen met het grote aantal coronagevallen. Bondskanselier Sebastian Kurz zegt dat Oostenrijk patiënten van Portugal overneemt die op de intensive care liggen. Het Duitse leger wil de komende dagen medische materialen en dokters naar Portugal sturen. De details over de hoeveelheid spullen en personeel zijn nog niet duidelijk.

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

31 januari 2021: [Hoe effectief een vaccin is, is maar van beperkt belang](#)

Je kunt wel een vaccin hebben met een effectiviteit van 95%, maar wanneer je daar maar heel weinig doses van hebt, kun je er een epidemie niet mee stoppen. Terwijl een minder effectief vaccin waar je meer van hebt dat misschien wel kan. Hoe snel een vaccin kan worden uitgerold en hoe lang het beschermt, is nog belangrijker dan de effectiviteit, modelleerden Amerikaanse onderzoekers onder leiding van A. David Paltiel. Een voordeel van bijvoorbeeld het Janssen-vaccin is dat je er maar één prik van nodig hebt. Stel dat het vaccin je levenslang immuun maakt voor covid-19, dan zou een efficacy rate van 55% evenveel doden voorkomen als een vaccin dat na twee prikken 95% bereikt.

31 januari 2021: [Ministerie past berekening aan: in één klap 120.000 prikken meer gezet](#)

Naar schatting zijn in Nederland bijna 346.790 coronaprikken gezet, meldt demissionair minister Hugo de Jonge (Volksgezondheid) zondag. Dan zijn er circa 120.000 meer dan het aantal (226.298) dat zaterdag op het coronadashboard stond. Het coronadashboard toont voortaan een rekenkundige aanname van hoeveel prikken er zijn gezet, omdat in de praktijk sprake is van onderrapportage. Het aantal gezette prikken wordt vaak laat gemeld. De gegevens worden dagelijks handmatig bijgewerkt.

De schatting van het werkelijke aantal gevaccineerden is gebaseerd op het aantal vaccins dat in opdracht van het RIVM op de priklocaties is afgeleverd. Hierbij wordt rekening gehouden met 5% verspilling en een minimale aantal doses per flacon. Momenteel komt een klein deel van de Nederlandse bevolking in aanmerking voor een coronavaccinatie. Nu langzaam steeds meer groepen een prik kunnen halen, worden meer vaccinatieplaatsen geopend. Het aantal locaties wordt de uitgebreid. De Jonge meldt dat komende week zo'n kwart miljoen vaccinaties zijn ingepland.

31 januari 2021: [Deal na vaccinruzie: AstraZeneca levert EU toch 9 miljoen vaccins meer](#)

Farmaceut AstraZeneca levert de Europese Unie in februari en april niet 31 miljoen, maar 40 miljoen van de afgesproken 80 miljoen doses van zijn coronavaccin. De leveringen beginnen bovendien een week eerder dan gepland, zegt voorzitter Ursula von der Leyen van de Europese Commissie.

31 januari 2021: [Nieuwe onderzoek: coronavirus leert het vaccin te weerstaan](#)

Nieuwe gegevens tonen aan dat de ergste vrees werkelijkheid wordt. Het virus leert en twee COVID-19-vaccins zijn veel minder effectief in Zuid-Afrika dan op andere plaatsen waar ze zijn getest. Het lijkt er ernstig op dat het coronavirus snel manieren vindt te ontsnappen aan zelfs de beste

DOSSIER Impressie coronavirus: 16 tot 31 januari 2021

vaccins. Het Amerikaanse bedrijf Novavax meldde deze week dat, hoewel zijn vaccin bijna 90% effectief was in klinische onderzoeken die in Groot-Brittannië werden uitgevoerd, het cijfer in Zuid-Afrika daalde tot 49% - en dat bijna alle infecties die het bedrijf in Zuid-Afrika analyseerde, de B.1.351 betroffen. Dat is variant die daar eind vorig jaar opdook en zich heeft verspreid naar de Verenigde Staten en naar minstens 30 andere landen. Johnson & Johnson maakte bekend dat zijn nieuwe injectie 72% effectief was tegen het voorkomen covid in de Verenigde Staten, vergeleken met 66% in Latijns-Amerika en 57% in Zuid-Afrika. "Vanuit een evolutionair biologisch perspectief was dit geheel te verwachten. Zo werkt het meestal", zegt Dr. Michael Mina, een epidemioloog van Harvard tegen de Los Angeles Times. "Maar het voelt nooit goed om gelijk te krijgen met zoiets engs."